

РЕШЕНИЕ

№ 7530

гр. София, 24.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 169 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: ИНА М. ГЕНЖОВА

при участието на секретаря ДИМИТРИНА Д. НИКОЛОВА
като разгледа докладваното от ИНА М. ГЕНЖОВА Гражданско дело № 20221110169899 по описа за 2022 година

Производството е по реда на Част втора, Дял първи от ГПК.

Предявени са от „...“ ЕАД срещу П. Л. Г. обективно кумулативно съединени положителни установителни иски с правно основание по чл. 422 ГПК вр. чл. 430, ал. 1 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК, чл. 422 ГПК вр. чл. 430, ал. 2 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК и иск по чл. 422 вр. чл. 86 ЗЗД за признаване за установено по отношение на ответницата, че същата дължи на ищеца сумите, както следва: 1/ 2948,30 лева – частично претендирана главница за неплатени месечни погасителни вноски за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на депозиране на заявлението – 05.10.2022 г. до окончателното им изплащане; 2/ 15 575,48 лева – договорна лихва за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г.; 3/ 1055,65 лева - мораторно обезщетение, дължимо за периода 21.10.2018 г. – 05.10.2022 г., за които е издадена заповед за изпълнение №29330/14.10.2022г. по ч.гр.д. №54118/2022г. на СРС. Основателността на заявените иски претенции обуславя с оглед наличието на сключен с ответница договор за потребителски кредит № ... от 18.09.2018 г. Предявени в условията на евентуалност са осъдителни иски с правно основание 430, ал. 1 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК, чл. 430, ал. 2 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК и иск по чл. 86 2 ЗЗД за осъждането на ответницата за заплащане на горепосочените суми поради настъпила предсрочна изискуемост на

вземанията по кредита.

Ищецът извежда съдебно предявените субективни права при твърдение относно качеството му на цесионер на прехвърлени в негова полза вземания, дължими от ответницата по силата на сключен на 18.09.2018 г. договор за потребителски кредит № ... с „...“ – клон България, ведно с всички прилежащи вземания. Твърди, че процесните дългове са му прехвърлени по силата на извършена цесия на 11.01.2019 г. чрез подписване на Приложение № 1 към Рамков договор за продажба и прехвърляне на вземания от 27.07.2017 г., сключен с цедента. Ответницата била уведомена за извършеното прехвърляне по реда на чл. 99, ал. 3 ЗЗД, но доколкото бил налице отказ за получаване на уведомлението, счита, че настоящата искова молба следва да бъде приета за надлежно съобщаване за извършената цесия. По силата на сключения договор за потребителски кредит на ответницата била предоставена в заем сума в размер на 10 000 лева, като за кредитополучателя се породило задължение да възстанови заетата сума съгласно уговорения между страните погасителен план. Договорената възнаградителна лихва по кредита била в размер на 18 091,28 лева, като общо дължимата стойност по кредита възлизала на 32 795,28 лева. Кредитополучателят следвало да върне сумата по кредита в срок до 20.09.2025 г. при внасяне на 84 на брой ежемесечни погасителни вноски в 1 размер на 390,42 лева. Съгласно условията на договора, при забава в плащането на месечна вноска, на длъжника била начислявана лихва за забава, като за периода 21.10.2018 г. – 05.10.2022 г. в полза на дружеството било начислено мораторно обезщетение в размер на 1055,65 лева. Поддържа, че ответницата дължи на дружеството сума на обща стойност 19 579,43 лева, от която главница в размер на 2948,30 лева, договорна лихва – 15 575,45 лева и 1055,65 лева - обезщетение за забава в размер на законната лихва. В тази връзка, ищецът депозирал заявление за издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 410 ГПК, въз основа на което била издадена заповед за изпълнение по ч.гр.д. № 54118/2022 г. по описа на СРС, 169 с-в. Предвид подадено от длъжника възражение срещу заповедта, за ищеца се породил правен интерес от установяване на основателността на претенциите с влязло в сила съдебно решение. Моли съда да признае за установено по отношение на ответницата, че същата дължи на дружеството сумите, както следва: 1/ 2948,30 лева – частично претендирана главница за неплатени месечни погасителни вноски за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г., ведно със законната лихва за забава,

считано от датата на депозиране на заявлението – 05.10.2022 г. до окончателното им изплащане; 2/ 15 575,48 лева – договорна лихва за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г.; 3/ 1055,65 лева - мораторно обезщетение, дължимо за периода 21.10.2018 г. – 05.10.2022 г. При условията на евентуалност, моли съда да осъди ответницата за посочените суми, като чрез исковата молба обявява кредита за предсрочно изискуем. Релевира възражение по чл. 78, ал. 5 ГПК. Претендира разноски. В срока по чл. 131 ГПК ответницата подава отговор на исковата молба. Счита предявените искове за недопустими, евентуално неоснователни. Поддържа, че предявените в условията на евентуалност осъдителни искове са недопустими. Оспорва процесуалната легитимация на ищеца във връзка със заявените претенции. Твърди, че не ѝ бил предоставян потребителски кредит. Сочи, че с получено от ищеца уведомление с изх. № УАСБ – 19 0-1769 – 1/14.10.2019 г. била уведомена, че кредиторът счита кредита за предсрочно изискуем, като претендирал вземане в размер на 30 431,58 лева. Навежда доводи за нищожност на претендираната от ищеца възнаградителна лихва, както и наличието на анатоцизъм при начисляване на лихви върху стойността на главницата. Релевира възражение за изтекла погасителна давност по отношение на вземането на ищеца за договорна лихва за периода 20.10.2018 г. – 21.10.2019 г. Моли съда да остави предявените искове без разглеждане като недопустими, евентуално да ги отхвърли като неоснователни и недоказани. Претендира разноски.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, като взе предвид доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства по реда на чл. 235 от ГПК, приема за установено следното:

От приложеното по настоящето дело ч.гр.д. № 54118/2022 г. по описа на СРС, 169 с-в, се установява, че в полза на „...“ ЕАД е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК за следните суми: сумата от 2948,30 лева – частично претендирана главница за неплатени месечни погасителни вноски за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г., ведно със законната лихва за забава, считано от датата на депозиране на заявлението – 05.10.2022 г. до окончателното им изплащане; 2/ 15 575,48 лева – договорна лихва за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г.; 3/ 1055,65 лева - мораторно обезщетение, дължимо за периода 21.10.2018 г. – 05.10.2022 г.

Заповедта за изпълнение е връчена на длъжника, като в законоустановения срок същият е подал възражение, че не дължи сумите по заповедта, поради което на заявителя е указано, че може да предяви иск за установяване на вземането си в едномесечен срок, като довнесе дължимата държавна такса. Настоящите искове са предявени в указания срок.

Видно от представен на лист 13 от делото договор, между БНП, клон България като заеодател и П. Л. Г. като заемател е сключен договор за потребителски паричен кредит № PLUS-.. от 18.09.2018г., по силата на който заеодателят се задължил да предостави на заемополучателя кредит в общ размер на 10000 лева. По силата на сключения договор, длъжникът се задължил да изплати предоставения кредит за срок от 84 месеца на равни месечни вноски в размер на 390,42 лева, съобразно приложения към договора погасителен план, при уговорен годишен лихвен процент по заема 36,90%, и ГПР в размер на 46,21 %. Получаването на сумата от една страна е удостоверено с подпис на получателя в самия договор, от друга се установява и от приетото по делото платежно нареждане от 18.09.2018г., с което ... С.А. клон София е превело на П. Л. Г. сумата от 9650 лева с основание „договор с № PLUS-..“. Съдът намира, че възражението на ответницата, че не е получила сумата по кредита, тъй като е получила превод в размер на 9650 лева, при уговорен размер на заемната сума от 10000 лева за неоснователно. В договора за кредит е уговорена такса ангажимент в размер на 350 лева, която съобразно т.2 от Условиата на договора се удържа от кредитодателя при превеждане на заемната сума.

Установява се от представения по делото договор за покупко-продажба на вземания от 27.07.2017г. и приложение 1 от 11.01.2019г., че кредиторът БНП, клон България е прехвърлил вземането си срещу П. Л. Г. на „....“ ЕАД. Представено е пълномощно от законните представители на цесионера БНП, клон България, с което цедента е упълномощен да уведоми длъжника за прехвърлянето на вземането. Видно от приложение №4 от 27.07.2017г. се установява, че ЕАД е прекратено и се е вляло във френско дружество- С.А., което упражнява дейност в България чрез клона си – С.А. клон България. Същото се установява и от вписванията по партидата на дружеството в Търговски регистър към Агенция по вписванията.

Установява се от направеното признание от страна на ответницата, че

същата е получила уведомление за обявяване на предсрочна изскуемост на всички задължения по кредита на 14.09.2019г. Едновременно с уведомлението за извършената цесия е изпратено и уведомление за предсрочната изскуемост на задълженията по кредита, което също е връчено редовно по реда на чл.47 ГПК от ЧСИ Й.Ц. на 23.08.2022г. С оглед признанието на ответницата за уведомяването ѝ, вземането по процесния кредит следва да се счита предсрочно изискуемо, считано от 14.09.2019г.

По делото е изслушано и прието заключение на съдебно-счетоводна експертиза, от което се установява, че по процесния договор не са постъпили плащания от ответницата, съответно няма погасени чрез плащане задължения по процесния договор. Вещото лице посочва, че размерът на неплатените суми по процесния договор към момента са, както следва: неплатена главница в размер на 10000 лева, неплатена договорна лихва в размер на 18091,28 лева, застраховка 4704,00 лева. Вещото лице е изчислило дължимите суми за посочения в исковата молба период, които се претендират частично от цялото задължение по договора, а именно: 2671,27 лева – неплатена главница за периода от 20.10.2018г. до 20.08.2022г., сумата от 13046,47 лева за периода от 20.10.2018г. до 20.10.2022г., както и сумата от 404,25 лева, представляваща лихва за забава върху главницата за периода от 21.10.2018г. до 14.10.2022г. Заключение е изготвено компетентно, обосновано е и се възприема от съда.

Други относими и допустими доказателства по делото не са представени.

При така установените факти от значение за спора съдът приема от ПРАВНА СТРАНА следното:

Предявени са положителни установителни искове с правна квалификация чл.415, ал.1 във вр. с чл.124, ал.1 от ГПК във вр. с чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.9 от ЗПК, и чл.86, ал.1 от ЗЗД за установяване дължимостта на вземанията, за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл.410 от ГПК по ч.гр.д. № 54118/2022 г. по описа на СРС, 169 с-в.

Установява се от събраните по делото доказателства, че на ответника е предоставена сумата в размер на 10000 лева по сключен с БНП, клон България договор за кредит № PLUS-..., удостоверено с подпис на кредитополучателя и от представено платежно нареждане от 18.09.2018г.

Представен е сертификат PLUS-.. с дата 18.09.2018г., че сключена застраховка „Защита на плащанията“ по сключения между БНП, клон България и П. Л. Г., който е подписан от ищцата на всяка страница, ведно с приложимите към договора за застраховка общи условия.

Сключен е договор за цесия между БНП, клон България и ищеца по делото, с който вземанията на кредитора по договора са прехвърлени на ищцовото дружество. По отношение на длъжника прехвърлянето на вземането има действие от деня, когато му бъде съобщено от предишния кредитор /чл.99, ал.4 от ЗЗД/. Правнорелевантно за действието на цесията е съобщението, извършено от цедента.

По силата на принципа за свобода на договаряне няма пречка старият кредитор да упълномощи новия за извършване на уведомлението. Това упълномощаване не противоречи на целта на разпоредбите на чл. 99, ал. 3 и ал. 4 ЗЗД. Предвид изложеното, установеното в чл.99, ал.4 ЗЗД задължение на цедента да съобщи на длъжника за извършеното прехвърляне на вземането има за цел да защити длъжника срещу ненадлежно изпълнение на неговото задължение, т.е. срещу изпълнение на лице, което не е носител на вземането. Ненадлежното уведомяване или липсата на такова, за прехвърляне на вземането, би имало значение само при условие, че ответникът е платил своето задължение по договора за кредит. В случая, няма твърдение че ответникът е платил преди връчване препис от исковата молба на различно от цесионера-ищец лице. Не се твърди по делото да е извършено плащане на стария кредитор /цедента/, в който случай неуведомяването на длъжника за извършената цесия би имало значение. Неоснователни са възраженията във връзка с легитимацията на цесионера с оглед разликата в името на дружеството, видно от представените по делото доказателства, както и записванията в Търговски регистър към Агенция по вписванията, се установява, че е налице правоприемство между регистрираното еднолично дружество и клон на търговец, регистриран в друга държава.

В случая по делото са представени доказателства, че цедентът е упълномощил цесионера да извърши това съобщаване от негово име. От представените доказателства се установява, че уведомлението е достигнало до длъжника, видно от разписка за връчване по реда на чл.47 ГПК чрез залепване на уведомление, извършено от ЧСИ Й.Ц. на 23.08.2022г., като

следва да се има предвид и че в установената трайна съдебна практика /в този смисъл Решение № 123/24.06.2009 г. по т. д. № 12/2009 г. състав на ВКС, II т. о., Решение № 3/16.04.2014 г. по т. д. № 1711/2013 г. на ВКС, I т. о., и Решение № 78/09.07.2014 г., постановено по т.д. 2352/2013г. на ВКС, ТК, II т.о./, е възприето становището, че поради отсъствие на специални изисквания в закона за начина, по който следва да бъде уведомен длъжникът за извършената цесия, то надлежно уведомяване е налице и тогава, когато уведомлението е връчено на длъжника като приложение към исковата молба, с която новият кредитор е предявил иска си за изпълнение на цедираното вземане. Като факт, настъпил в хода на процеса и имащ значение за съществуването на спорното право, получаването на уведомлението, макар и като приложение към исковата молба на цесионера, следва да бъде съобразено от съда при решаването на делото, с оглед императивното правило на чл.235, ал.3 ГПК. Предвид изложеното съдът приема, че ответникът е надлежно уведомен за цесията.

По отношение на сключения договор за заем е приложим закона за потребителския кредит, доколкото съдът приема, че същият представлява потребителски кредит по смисъла на чл. 9 ЗПК. За да бъде валидно сключен договорът за потребителски кредит е необходимо да отговаря на предвидените в разпоредбите на чл. 10, ал. 1 ЗПК, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и т. 20 и ал. 2 ЗПК и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 ЗПК. Съгласно трайно установената съдебна практика на ВКС /решение № 23/07.07.2016 г. 5 по т. дело № 3686/2014 г. на ВКС, I т.о. и др./ се приема, че за неравноправния характер на клаузите в потребителския договор съдът следи служебно и следва да се произнесе независимо дали страните са навели такива възражения или не, като служебното начало следва да се приложи и при преценка дали клаузите на договора са нищожни - т. 1 и т. 3 от Тълкувателно решение 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

Спорно е между страните дали е валидно възникнало правоотношението по процесния договор.

Съгласно чл. 22 ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и т. 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Липсата на всяко едно от тези императивни изисквания води до настъпване на последиците по чл. 22 ЗПК –

изначална недействителност, тъй като същите са изискуеми при самото му сключване. Тя е по-особена по вид с оглед на последиците, визирани в чл. 23 ЗПК, а именно че, когато договорът за е обявен за недействителен, отговорността на заемателя не отпада изцяло, но той дължи връщане само на чистата стойност на кредита, а не и на лихвата и други разходи.

Съгласно чл. 10, ал. 1 ЗПК договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт – не по-малък от 12, в два екземпляра – по един за всяка от страните по договора. Представеният по делото договор за потребителски кредит е в писмена форма, на хартиен носител, всички елементи към договора – погасителен план и общи условия, са представени в еднакъв вид, формат и видимо с шрифт не по-малък от 12, съобразно изискването на чл. 10, ал. 1 ЗПК, поради което съдът намира доводите на ответника за неспазване на изискванията на чл. 10, ал. 1 ЗПК за неоснователни.

Съгласно чл. 22, вр. с чл. 11, ал. 1, т. 9 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен, ако не са посочени приложимият лихвен процент и условията за прилагането му. Видно от договора за заем, е посочен лихвеният процент по кредита, който е 36,90 % фиксиран годишен лихвен процент по заема. Действително в договора няма отделно записване на общия размер на договорната лихва, но това не води до недействителност на договора. Такова самостоятелно изискване за съдържанието на договора за потребителски кредит не е предвидено в чл. 11 или в друга разпоредба, към която да препраща Глава шеста „Недействителност на договора за потребителски кредит“ от ЗПК и Глава шеста „Неравноправни клаузи в потребителски договори“ от ЗЗП. Освен това от договора става ясно какъв е общият размер на дължимата договорна лихва за целия срок на договора, а именно 18 091,28 лв. (разликата между предоставения кредит в размер на 10000,00 лв. и застрахователна премия 4704 лева и общо дължима сума по договора 32795,28 лв.), който размер е фиксиран за целия период на договора.

Доколкото лихвата е фиксирана за целия период на договора и същата не се променя, не зависи от никакви фактори, предвидени в договора, не е необходимо да се посочват условията по прилагането ѝ, доколкото

такива условия няма, не са предвидени в договора – лихвата е фиксиран размер за целия срок на договора.

По доводите за недействителност на договора за заем, поради нарушение на разпоредбата на чл.11, ал. 1, т. 10 ЗПК, съгласно която в договора за потребителски кредит следва да е посочен годишния процент на разходите и общо дължимата сума, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР.

В процесния договор е посочен годишния процент на разходите в размер на 46,21 %, както и общият размер на всички плащания по договора в размер на 32795,28 лв. Според чл. 19, ал. 1 ЗПК, ГПР изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения заем, ГПР се изчислява по специална формула. Спазването на това изчисление, дава информация на потребителя как е образуван размерът на ГПР и общо дължимата сума по договора. Тоест, в посочената величина, бидейки глобален израз на всичко дължимо по кредита, следва по ясен и разбираем за начин да са инкорпорираны всички разходи, които ще стори и които са пряко свързани с правоотношение. Нарушение е налице, т. к. в договора кредиторът се е задоволил единствено с посочването като абсолютна стойност на ГПР. Липсва обаче ясно разписана методика на формиране годишния процент на разходите по кредита (кои компоненти точно са включени в него и как се формира същият от 46,21 %).

По този начин потребителят е поставен в невъзможност да разбере какъв реално е процентът на оскъпяване на ползвания от него финансов продукт.

Налице е и друго нарушение, т. к. посоченият в договора ГПР от 46,21 % не съответства на действителните. Това е така, тъй като още при самото му сключване е предвидено уговорената в т. 2 премия за покупка на застраховка „Защита на плащанията“ да се плаща разсрочено във времето (предвидена изначално в погасителния план), включена в месечните вноски, които ще възлизат на 390,42 лв. Липсват доказателства за реално заплащане на сумата от 4704 лева за сключване на застраховката, за която е представен сертификат

по делото. Размерът на застрахователната премия е почти 50% от сумата на предоставения кредит, като с оглед добавянето на тази сума към уговорената заемна, води до извода, че същата представлява скрито оскъпяване на кредита, като излиза изцяло извън присъщите ѝ функции. Застраховката, обезпечаваща изпълнението на главното задължение при непредвидими за длъжника обстоятелства и пречки има вторичен характер, поради което липсата ѝ не рефлектира пряко върху същинското задължение за погасяване на заетата сума. Но нейното сключване е заложено като задължително при сключване на договора, като така се увеличава с почти $\frac{1}{2}$ предоставената заемна сума. Липсата на доказателства за реално заплащане от страна на заемодателя към застрахователя на тази сума, размерът на премията, както и уговорката да бъде изплащана заедно с главницата и лихвата на кредита за целия срок на договора, водят до извода, че всъщност уговорената сума е добавък към възнаградителната лихва и представлява печалба за заемодателя, като нейният размер от 4704 лв. е почти колкото $\frac{1}{2}$ от размера на предоставения заем. Така, при плащането на всички задължения, се получава едно допълнително възнаграждение. Също така съдът намира, че уговорката за заплащане на застрахователна премия от 4704 лева за застрахователна сума от 10000 лева също противоречи на добрите нрави и е нищожна на това основание.

Ето защо, посоченият в договора годишен процент на разходите от 46,21% не отговаря на действителния такъв, след като стойността на допълнителните плащания не са включени при изчисляването му. При това положение действителният ГПР би надхвърли установената в чл. 19, ал. 4 ЗПК горна граница. Отделно от това, посочването само с цифрово изражение на процента ГПР не е достатъчно, за да се считат спазени законовите изисквания. Целта на цитираната разпоредба на чл. 11, т. 10 ЗПК е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да стори във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи.

Поради това в договора трябва да е посочено не само цифрово какъв годишен процент от общия размер на предоставения представлява ГПР, но изрично и изчерпателно да бъдат посочени всички разходи, които длъжникът ще направи и които са отчетени при формиране на ГПР. Поставянето на кредитополучателя в положение да тълкува всяка една от клаузите в договора

и да преценява дали тя създава задължение за допълнителна такса по кредита, невяключена в ГПР, противоречи на изискването за яснота, въведено с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

При тълкуване обхвата на закрилата, предоставена от разпоредбата на чл. 22 ЗПК, във връзка с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК следва да се съобрази пар. 2 от ДР на ЗПК, съгласно която този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/ 48/ ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г относно договорите за потребителските кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета. От изложеното следва, че при съмнение в действителния смисъл на законовите разпоредби същите следва да бъдат тълкувани с оглед постигане целите на цитираната Директива 2008/48/ ЕО. Съгласно Съображение 19 от Директивата, за да се даде възможност на потребителите да взимат своите решения при пълно знание на фактите, те следва да получават адекватна информация относно условията и стойността на кредита и относно техните задължения, преди да бъде сключен договорът за кредит, която те могат да вземат със себе си и да обмислят. С оглед осигуряване на възможно най-пълна прозрачност и сравнимост на предложенията за сключване на договор, тази информация следва да включва по-специално годишния процент на разходите, приложим за кредита и определен по еднакъв начин навсякъде в Общността. В тази насока и в Съображение 24 от същата Директива е посочено, че е необходимо на потребителя да се предостави изчерпателна информация преди да сключи договора за кредит, независимо от това, дали в маркетинга на кредита участва кредитен посредник, или не. Според Съображение 31 от Директивата за да се даде възможност на потребителя да познава своите права и задължения по договора за кредит, този договор следва да съдържа цялата информация по ясен и кратък начин. С оглед цитираните цели на Директивата следва да се приеме, че нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, водещо до недействителност по смисъла на чл. 22 ЗПК ще е налице не само, когато в договора изобщо не е посочен ГПР, но и когато формално е налице такова посочване, но това е направено по начин, който не е достатъчно пълен, точен и ясен и не позволява на потребителя да разбере реалното значение на посочените цифрови величини, както и когато формално е налице такова посочване, но посочения в договора ГПР не съответства на действително прилагания между страните. И в трите хипотези е налице еднакво нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК,

тъй като потребителят се явява реално лишен от възможността за преценка относно действителния размер на ГПР, което право Директивата и ЗПК целят да му признаят и гарантират. Както бе посочено по-горе, в настоящия случай е налице посочване само на цифровата величина на ГПР (46,21%), която не обезпечава получаването на каквато и да е информация относно вида, размера и компонентите, включени в годишния процент на разходите. С оглед на това не може да се приеме за основателно становището на ищеца за липса на противоречие с императивната разпоредба на чл. 22 във вр. чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК.

Липсата на разбираема и недвусмислена информация в договора по смисъла на чл. 11, т. 10 ЗПК, е възможно да заблуди заемателя относно цената и икономическите последици от сключването му. Същевременно, посочването на по-нисък от действителния ГПР, представлява невярна информация относно общите разходи по кредита и следва да се окачестви като нелоялна и заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО. Това от своя страна означава, че клаузата за общия размер на сумата, която следва да плати потребителят, е неравнопоставена по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 93/13/ЕО и влече недействителност на договора в неговата цялост.

Следва да бъде отбелязано също така, тъй като съдът следи служебно за нищожността на договорните клаузи, предмет на договора, когато тя е свързана с противоречие на закона или на добрите нрави и това противоречие произтича пряко от твърденията и доказателства по делото /в този смисъл Решение № 178/26.02.2015 г. по т. д. № 2945/2013 г., ВКС, II т. о. и Решение № 229/ 21.01.2013 г. по т. д. № 1050/2011 г., ВКС, II т. о., т. 3 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по тълк. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС/, че уговорката за заплащане на възнаградителна лихва в размер на 36,90 % годишно противоречи на добрите нрави. Ограничението на свободата на волята на страните са именно добрите нрави, които са неписани, но трайно утвърдили се правила, непосредствено свързани със справедливостта, добросъвестността и нормалното развитие на обществените отношения. Основен принцип е добросъвестността в гражданските и търговски взаимоотношения, а целта на неговото спазване, както и на принципа на справедливостта, е да се предотврати несправедливото облагодетелстване на

едната страна за сметка на другата. В конкретния случай, уговореният лихвен процент надхвърля с почти 4 пъти законната лихва, която е приета за периода на действие на договора, което представлява нарушение на добрите нрави, тъй като надхвърлят трикратния размер на законната лихва, който съгласно трайната задължителна практика на ВКС е максимално допустимият размер на лихва, който не би накърнил добрите нрави и не би довел до нищожност на уговорената клауза в този смисъл.

Нищожна се явява и уговорката за заплащане на „такса ангажимент“. Предоставените за тази цена услуга не е посочена в договора за потребителски кредит, в каквото смисъл е изискването на императивните разпоредби на закона, обективирани в разпоредбата на чл.10а, ал.4 от ЗПК, в която е предвидено, че „Видът, размерът на действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит.“ С оглед изложеното е налице противоречие с императивното правило на чл.10 ал.4 от ЗПК. В процесния договор е предвидено заплащане на „такса ангажимент“ в размер на 350 лева. Уговорено е, че възнаграждението е дължимо от потребителя предварително при сключване на договора без да е ясно каква услуга е предоставена/ще бъде предоставена срещу заплащането на тази такса.

С оглед всичко изложено по-горе, съдът приема, че не са спазени посочените изисквания на ЗПК, поради което договорът за паричен заем е недействителен. За разлика от унищожаемостта, която се инициира от съответната страна, за нищожността съдът следи служебно и при констатиране се позовава на същата в мотивите при обсъждане основателността на исковете. Имайки предвид последиците ѝ, съгласно чл. 23 ЗПК, ответникът дължи връщане само на чистата стойност по кредита, но не и лихви (вкл. Договорна лихва и лихва за забава) или други разходи. С оглед всичко изложено, на връщане подлежи само чистата стойност на заема – сумата от 10000,00 лв. Предявена е частична искова претенция за сумата от 2948,30 лева, която следва да бъде уважена до пълния предявен размер. В тежест на ответника бе да докаже, че е извършил плащане, с което да погаси главницата, но доказателства за това не бяха събрани по делото.

Само за пълнота, настоящият съдебен състав намира, че следва да отбележи, че с Решение № 50174/26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. на

ВКС, IV г.о. се приема, че ако недействителността на договора за потребителски кредит се установи в производството по чл.422 ГПК, съдът следва да установи с решението си дължимата сума по приетия за

недействителен договор за потребителски кредит, доколкото ЗПК е специален закон по отношение на ЗЗД и в разпоредба на чл. 23 ЗПК е предвидено задължението на потребителя за връщане на чистата сума по кредита. Това следва от характеристиката на договора за потребителски кредит и задължението за периодичност за връщането на сумата. Ако се приеме, че установяването на дължимостта на чистата сума по получения кредит и осъждането на потребителя за нейното връщане следва да се извърши в отделно производство, по предявен иск с правно основание чл. 55 ЗЗД, то би се достигнало до неоснователно обогатяване за потребителя, предвид изискуемостта на вземането по недействителен договор, в частност при нищожен договор за потребителски кредит и позоваване от страна на потребителя на изтекла погасителна давност. Това би противоречало на принципа за недопускане на неоснователно обогатяване, в какъвто смисъл е и въвеждането на разпоредбата на чл.23 ЗПК в специалния ЗПК. Настоящият съдебен състав споделя изложеното в Решение № 50174/26.10.2022 г. по гр.д. № 3855/2021 г. на ВКС, IV г.о. становище.

Доколкото съдът е разгледал главните предявени иски и с оглед изводите за недействителност на клаузи от процесния договор, водещи до неговата нищожност, то не следва да бъдат разглеждани предявените при условията на евентуалност иски.

При този изход на спора на основание чл.78, ал.1 от ГПК ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски по делото(представен е списък по чл.80 ГПК и доказателства за сторени по делото разноски в размер на 499,36 лева – държавна такса исково производство, 350 лева внесен депозит за изготвяне на експертиза и юрисконсултско възнаграждение, определено от съда в размер на 100 лева), съразмерно с уважената част от исковите в общ размер на **142,97 лева**, както и разноски в заповедното производство, съобразно с уважената част от исковите и представените доказателства за сторени разноски (391,59 – държавна такса в заповедното производство и юрисконсултско възнаграждение, определено от съда в размер на 50 лева) в размер на **66,50 лева**. Ответникът е направил искане за

присъждане на разноси, но по делото не е представен договор за правна помощ, от който да е видно какво възнаграждение е уговорено и заплатено за процесуалното представителство на ответника, нито са наведени доводи за други уговорки между страните. В отговора на искова молба изрично е посочено, че иска присъждане на „заплатеното адвокатско възнаграждение“, но в преклузивния срок за това – приключване на устните състезания по делото, не са представени доказателства такова да е уговорено и заплатено.

По изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска с правна квалификация чл.415, ал.1 във вр. с чл.124, ал.1 от ГПК във вр. с чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.9 от ЗПК, предявени от „...“ АД, ЕИК ..., със седалище и адрес на управление гр. София, ул. ..., срещу **П. Л. Г.**, ЕГН *****, с адрес с. Кокаляне, общ. Столична, .., че **П. Л. Г. дължи** на „...“ АД следните вземания, за които е издадена заповед за изпълнение по чл.410 от ГПК по ч.гр.д. №54118/2022г. по описа на СРС, 169 състав: **сумата от 2948,30 лева**, представляваща главница по договор за потребителски кредит № ... от 18.09.2018 г., сключен между БНП, клон България и П. Г., претендирана частично от пълния дължим размер от 10000 лева, ведно със законна лихва от 05.10.2022 г. до изплащане на вземането, като **ОТХВЪРЛЯ** предявените искове с правно основание чл. 422 ГПК вр. чл. 430, ал. 2 ТЗ вр. чл. 9 ЗПК и иск по чл. 422 вр. чл. 86 ЗЗД за сумата от 15 575,48 лева – договорна лихва за периода 20.10.2018 г. – 20.08.2022 г., както и за сумата от 1055,65 лева - мораторно обезщетение, дължимо за периода 21.10.2018 г. – 05.10.2022 г., като неоснователни.

ОСЪЖДА на основание чл.78, ал.1 от ГПК **П. Л. Г.**, ЕГН *****, с адрес с. Кокаляне, общ. Столична, .., да заплати на „...“ АД, ЕИК ..., разноси по делото в размер на **142,97 лева**, както и разноси в заповедното производство в размер на **66,50 лева**.

След влизане в сила на решението заверен препис от същото да се приложи по ч.гр.д. №54118/2022г. по описа на СРС, 169 състав.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____